

Hutbe, 14.07.2017

Kul Hakkı

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَنْ كَانَتْ لَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَخِيهِ مِنْ عَرَضِهِ أَوْ شَيْءٍ
فَلْيَتَحَلَّلْهُ مِنْهُ الْيَوْمَ قَبْلَ أَنْ لَا يَكُونَ دِينَارٌ وَلَا دِرْهَمٌ إِنْ كَانَ لَهُ عَمَلٌ
صَالِحٌ أَخَذَ مِنْهُ بِقَدَرٍ مَظْلَمَتِهِ وَإِنْ لَمْ تَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ أَخَذَ مِنْ سَيِّئَاتِ
صَاحِبِهِ فَحُمِلَ عَلَيْهِ

Muhterem Cemaat!

İnsan, bir arada ve topluluk hâlinde yaşayabilecek şekilde yaratılmıştır. Başka insanlarla tanışmak, kaynaşmak, yardımlaşmak insanın tabii ihtiyacıdır. Allah'ın nimetlerinden istifade etmek, ihtiyaçları karşılamak toplu hâlde yaşamaya bağlıdır.

Toplu hâlde yaşayan insanların ise birbirlerine karşı pek çok hak ve vazifeleri vardır. Bunlar; ana-baba hakkı, karı-koca hakkı, çocuk hakkı, amir-memur hakkı, akraba hakkı, komşu hakkı, hoca hakkı, arkadaş hakkı, cemiyet hakkı, devlet hakkı ve insanlık hakkı şeklinde sıralanabilir.

Dinimiz, bu hakların üzerinde titizlikle durmuş, genel olarak bütün münasebetleri "kul hakları" içinde değerlendirmiştir. Müslümanlar olarak bizler, kul hakkı hususunda son derece titizlik göstermeliyiz. Bilerek veya bilmeyerek başkalarının haklarını üzerimize geçirmemeliyiz. Eğer birinin hakkı üzerimize geçmişse onu ödemek veya o kişiyle helalleşmek suretiyle kendimizi o haktan kurtarmaya çalışmalıyız.

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: **“Kimin üzerinde kardeşine karşı ırz veya başka bir şey sebebiyle hak varsa, dinar ve dirhem bulunmadığı hesap günü gelmeden helalleşsin. Aksi takdirde o gün -salih bir ameli varsa, yaptığı haksızlık ölçüsünde- kendinden alınır. Eğer hasenatı (iyiliği) yoksa, hak sahibinin günahından alınıp haksızlık eden kimseye yüklenir.”**¹

Cenâb-ı Hak da, **“Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür. Kim de zerre miktarı kötülük işlerse, onu görür.”**² buyurmaktadır.

Değerli Kardeşlerim!

Cenâb-ı Hak'ın kullarına bahsettiği bir hakkı çiğnemek büyük günahlardandır. Yüce Rabbimiz kendisine karşı işlenen hata ve günahları affettiği hâlde kul hakkını bunun dışında tutmuştur. Kul

hakkını affetmeyi, haksızlığa uğrayan kulunun isteğine bırakmıştır. Dolayısıyla, kul hakkı sebebiyle tevbe edecek olan kişinin, evvela hakkını yediği kimseden helallik alması şarttır. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: **“Şehidin kul hakkı dışındaki bütün günahlarını Allah Teâlâ bağışlar.”**³

Resûlullah (s.a.v.), **“Müflis kimdir, biliyor musunuz?”** diye sorunca ashap, “Bizim aramızda müflis, parası ve malı olmayan kimsedir.” demiştir. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: **“Şüphesiz ki ümmetimin müflisi şu kimsedir: Kıyamet günü namaz, oruç ve zekât sevabıyla gelir. Fakat şuna sövdüğü, buna zina isnat edip iftirada bulunduğu, şunun malını yediği, bunun kanını döktüğü ve şunu dövdüğü için iyiliklerinin sevabı şuna buna verilir. Üzerindeki kul hakları bitmeden sevapları biterse, hak sahiplerinin günahları kendisine yükletilir ve neticede cehenneme atılır.”**⁴

Kul hakkı yemenin daha tehlikeli bir çeşidi de, toplumun ortak hakkı olan devlet ve vakıf mallarını haksız yere gasp etmek ve uygunsuz bir şekilde kullanmaktır. Bu haksızlık daha tehlikelidir. Çünkü sonunda pişman olunsa bile helalleşecek bir muhatap bulmak mümkün değildir. Zira o malda herkesin hakkı vardır.

Bunlara ilaveten, birinin malını çalmak veya izinsiz olarak almak, şeref ve haysiyetini lekelemek, insanları şakayla da olsa üzme veya korkutmak, aldatmak, rüşvet verip almak, borcunu geciktirmek veya ödememek, hatta sırada izinsiz bir şekilde başkasının önüne geçmek dahi kul hakkını ihlal etmektir.

Muhterem Kardeşlerim!

Akıllı insan, Allah'a ve O'nun kullarına karşı vazifelerini yapan, hak ve hukuka saygı gösterip, hesap gününe borçsuz ve günahsız olarak gitmeye çalışandır. Bir gün bu fani hayat son bulacak, gerçek hayat dediğimiz ahiret hayatı başlayacak ve herkes dünyadaki hayatından hesaba çekilecektir.

¹ Buhârî, Rikak, 123; H. No: 6533

² Zilzâl suresi, 99:7-8

³ Muslim, İmâre, 179; H. No: 1886/1

⁴ Müslim, Birr, 77; H. No: 2581